Voice of Jagadguru
advaitam paramanandam
an e-magazine on advaita

अनुग्रह भाषणम्

सरळ मार्गावर राहा

भगवान कृष्ण परमात्मा गीतेत म्हणतात - यद्यदाचरति श्रेष्ठस्तत्तदेवेतरो जनः yadyadācarati śrēṣṭhastattadēvētarō janaḥ म्हणजे, जे इतरांना सरळ मार्ग दाखवण्यास समर्थ असतात, त्यांचेच लोक अनुसरण करतात. म्हणूनच, उच्च पदावरील लोकांनी नेहमी धर्माच्या मार्गावरच चालले पाहिजे. जर ते किंचितही विचलित झाले, तर त्याचा इतरांवरही मोठा परिणाम होईल.

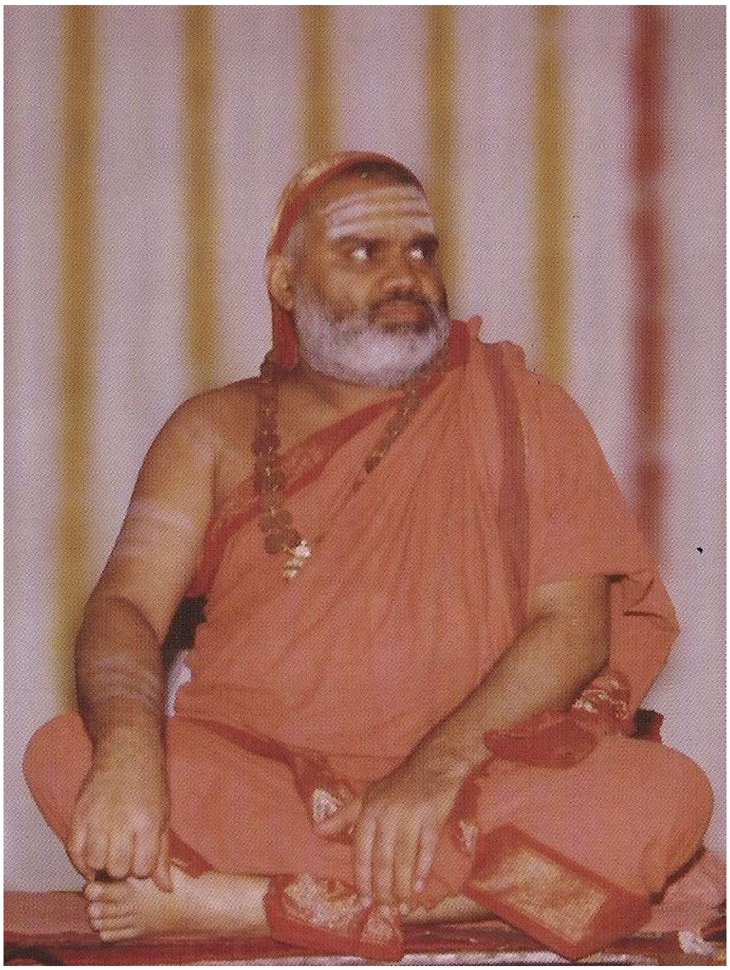

कालिदासाच्या रघुवंशात, महाराज दिलीप यांनी ९९ अश्वमेध यज्ञ पूर्ण केले होते आणि शंभरावा यज्ञ सुरू करत होते. तो पूर्ण झाल्यावर त्यांना इंद्राचे पद प्राप्त होऊ शकले असते. पण देवेंद्राला तसे होऊ द्यायचे नव्हते, म्हणून त्याने यज्ञाचा अश्व पकडला.

यावर, महाराजा दिलीप यांचा पुत्र, युवराज रघु, देवेंद्राला म्हणतो:

पथः श्रुतेर्दर्शयितार ईश्वरा मलीमसामाददते न पद्धतिम् śrutērdarśayitāra īśvarā malīmasāmādadatē na pad'dhatim - “ज्यांना इतरांना योग्य मार्ग दाखवायचा असतो, असे थोर लोक स्वतः चुकीच्या मार्गावर चालणार नाहीत. नाही का?”

म्हणून, व्यक्ती कोणत्याही पदावर असली तरी, तिने धर्ममार्गाचे पालन केले पाहिजे. याउलट, जो कोणीही प्रश्न विचारणार नाही असे समजून धर्ममार्ग विसरतो आणि वाईट कृत्ये करतो, त्याचा कोणीही आदर करणार नाही.

प्रत्येकाने हे सत्य समजून घ्यावे आणि आपले पद काहीही असले तरी, सन्मार्गात (योग्य मार्गात) राहून श्रेयस प्राप्त करावे.

— जगद्गुरू शंकराचार्य परमपूज्य महासन्निधानम् श्री श्री श्री भारती तीर्थ महास्वामीजी

हस्तामलकस्तोत्रम्

यमग्न्युष्णवन्नित्यबोध स्वरूपं
मनश्चक्षुरादीन्यबोधात्मकानि ।
प्रवर्तन्त आश्रित्य निष्कम्पमेकं
स नित्योपलब्धिस्वरूपोऽहमात्मा ॥२॥

मी तो 'आत्मन्' आहे, जो नित्य चेतनाच्या स्वरूपाचा आहे—जो अपरिवर्तनीय आणि एकमेव (अद्वैत) आहे; ज्याचे मूळ स्वरूपच नित्य चेतना आहे—अगदी ज्याप्रमाणे उष्णता हे अग्नीचे मूळ स्वरूप असते—आणि ज्याच्या आधारावरच मन, नेत्र व इतर इंद्रिये—जी सर्व जड (चेतनारहित) आहेत—आपले कार्य करतात.

मुखाभासको दर्पणे दृश्यमानो
मुखत्वात् पृथक्त्वेन नैवास्ति वस्तु ।
चिदाभासको धीषु जीवोऽपि तद्वत्
स नित्योपलब्धिस्वरूपोऽहमात्मा ॥३॥

आरशातील चेहऱ्याच्या प्रतिबिंबाचे, ज्या चेहऱ्याचे ते प्रतिबिंब आहे त्या चेहऱ्याव्यतिरिक्त, असे कोणतेही स्वतंत्र अस्तित्व नसते. त्याचप्रमाणे, जो 'जीव' केवळ बुद्धीमध्ये (किंवा मनामध्ये) उमटलेले 'आत्म्याचे' अथवा 'शुद्ध चैतन्याचे' प्रतिबिंब आहे, त्याचेही त्या आत्म्याव्यतिरिक्त वस्तुतः कोणतेही स्वतंत्र अस्तित्व नसते. तोच आत्मा—जो नित्य चैतन्याच्या स्वरूपाचा आहे—तो 'मी' आहे.

यथा दर्पणाभाव आभासहानौ
मुखं विद्यते कल्पनाहीनमेकम् ।
तथा धी वियोगे निराभासको यः
स नित्योपलब्धिस्वरूपोऽहमात्मा ॥ ४॥

ज्याप्रमाणे आरसा दूर केल्यावर चेहऱ्याचे प्रतिबिंब नाहीसे होते आणि चेहऱ्याच्या प्रतिबिंबाच्या रूपातील सर्व आभासी भास गळून पडून केवळ मूळ चेहराच उरतो; अगदी त्याचप्रमाणे, जेव्हा मन (जे प्रतिबिंबित करणारे माध्यम आहे) नाहीसे होते, तेव्हा आत्माही त्या प्रतिबिंबांमुळे निर्माण झालेल्या सर्व चुकीच्या समजुतींपासून मुक्त होतो.

(Will Continue…)

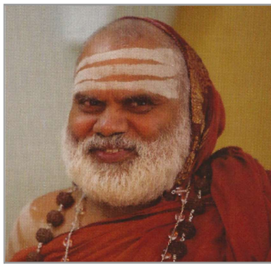

Voice of Jagadguru

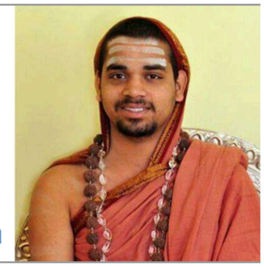

advaitam paramanandam

an e-magazine on advaita

श्रृंगेरीचे पवित्र उगम (The Sacred Origins of Sringeri)

या प्रदेशातील एका छोट्या टेकडीवर एक शिवलिंग होते, ज्याचा उगम ऋष्यश्रृंगाचे पिता, महर्षी विभांडक यांच्याशी खोलवर जोडलेला होता. ऋष्यश्रृंग आपल्या पित्यासह या शिवलिंगाची पूजा करण्यात तासन् तास घालवत असे; या पूजेमुळे त्यांना महान आध्यात्मिक शक्ती प्राप्त झाल्या होत्या. या पवित्र शक्तींनी, तसेच त्यांचा स्वभावातील आणि संस्कारांमधील शुद्धतेने, त्यांना 'श्रीरामाचा अवतार' या जगात अवतरित करण्याचे एक निवडक माध्यम बनवले.

श्रृंगेरी येथील एका भित्तिचित्रात महर्षी विभांडक यांची तपश्चर्या दर्शविली आहे.

श्रीरामाच्या अवताराचे स्वागत;

याच काळात, रोमपाद राजाच्या राज्यात एका भीषण दुष्काळाने थैमान घातले होते. राजाच्या जाणकार मंत्र्यांनी असा सल्ला दिला की, केवळ महर्षी ऋष्यश्रृंग यांच्या पवित्र चरणांचा स्पर्श आपल्या भूमीला झाल्यासच, आपल्या देशाला अत्यंत निकडीने आवश्यक असलेला जीवनदायी पाऊस पडू शकेल.

या सल्ल्यानुसार कृती करत, राजा रोमपादाने आपल्या दरबारातील काही दासींना अरण्यात पाठवले. महर्षी विभांडक आश्रमात नसतानाची योग्य वेळ साधून, त्या दासींनी तरुण ऋष्यश्रृंगाला आपल्या राज्याकडे येण्यासाठी यशस्वीरित्या राजी केले.

त्या पवित्र महर्षींचे स्वागत करण्यासाठी राजा रोमपाद स्वतः आपल्या राज्याच्या सीमेवर उपस्थित राहिला. ज्या क्षणी ऋष्यश्रृंगाचे चरण त्या तहानेने व्याकुळ झालेल्या धरणीला स्पर्शले, त्या क्षणीच आकाशानेही त्वरित प्रतिसाद दिला—ढग दाटून आले आणि मुसळधार पाऊस पडू लागला; यामुळे दुष्काळ संपुष्टात आला आणि राज्याचे रक्षण झाले.

कृतज्ञतेने भारावून जाऊन, राजा रोमपादाने आपली कन्या 'शांता' हिचा विवाह त्या महर्षींशी लावून दिला. ऋष्यश्रृंगाने हा विवाह स्वीकारला आणि तो राजवाड्यात एक सन्माननीय अतिथी म्हणून राहू लागला.

याच काळात, अयोध्येचा राजा दशरथ याने महर्षींकडे दैवी मदतीची याचना केली. त्याने ऋष्यश्रृंगाला 'पुत्रकामेष्टी यज्ञ' पार पाडण्यासाठी आमंत्रित केले; या यज्ञाच्या प्रभावाने दशरथाला चार पुत्रांची प्राप्ती झाली—ज्यामध्ये नीती आणि धर्माचे मूर्तिमंत रूप असलेल्या श्रीरामाचाही समावेश होता. या अत्यंत महत्त्वपूर्ण घटनेचे चिंतन करताना, महर्षी ऋष्यश्रृंगाला आपल्या वैवाहिक जीवनाचा गहन उद्देश उमजला: तो उद्देश म्हणजे या जगात श्रीरामाच्या आगमनासाठी निमित्त बनणे हाच होय.

नेमक्या याच वेळी, अयोध्येचा राजा दशरथ याने महर्षी ऋष्यश्रृंगाला 'पुत्रकामेष्टी' नावाचा यज्ञ पार पाडण्यासाठी आमंत्रित केले; या यज्ञाच्या पुण्याईने त्याला चार पुत्रांची प्राप्ती झाली—ज्यामध्ये श्रीरामाचा आणि इतर पुत्रांचा समावेश होता. ऋषी ऋष्यश्रृंगांना असे वाटले की, आपले वैवाहिक जीवन काही निरर्थक नव्हते; कारण त्यायोगेच त्यांना धर्माची साक्षात मूर्ती असलेल्या श्रीरामांना या जगात आणण्याची संधी लाभली होती. (Will Continue…)

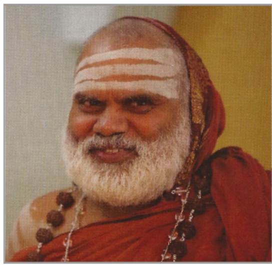
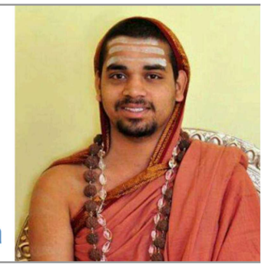

Our Website link : https://www.voiceofjagadguru.com/

Telegram Channel : https://t.me/voiceofjagadguru

Instagram Channel :

https://www.instagram.com/stories/voice_of_jagadguru_voj/3601249542534134684?igsh=MW90YW13N2c5b2hqaA==

WhatsApp Community Channel: https://chat.whatsapp.com/Ly4wlaTu8Kc3sjjEYU8KGu

YouTube Channel : https://youtube.com/@jagad-guru-channel?si=brkLFqiz8sZJ6Ull

Editorial Board		
Sri P A Murali	Hon' Advisor	Administrator & CEO, Sri Sringeri Mutt & It's Properties, Sringerī
Sri S N Krishnamurthy	Hon' Editor	Sri Sringeri Mutt, Sringeri
Sri Tangirala Shiva Kumara Sharma	Hon' Editor	Sri Sringeri Mutt, Sringeri
Sri B Vijay Anand	Web Director	Coimbatore
Smt B Srimathi Veeramani	Web Asst Director & Chief Editor	Tirunelveli
Sri K M Kasiviswanathan	Hon' Editor	Tirunelveli
Sri Vivek Godbole and Team	Translator/writer	Satara, Maharastra